

Sekretaryanın Türk Sorununu Düzene Koyma Kararı ve Türkiye Komünist Partisi'nin Çalışması ve Taktiği Üzerine Karar Komünist Enternasyonal Sekretaryası tarafından 14 Şubat 1937'de kabul ediliyor. 116 numaralı tutanağa geçirilen karar aynen şöyle:

Tamamen Gizli

Sekretaryanın Türk Sorununu Düzene Koyma Kararı

1. Sekretarya, Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin Türk halkına çağrı tasarısını ve TKP'nin eylemi ve taktiğiyle ilgili karar tasarısını, TKP'nin yeni MK'ne temel ve direktif olarak onaylıyor.

Ülkede çalışan ve legal yaşayan MK üyeleri, bu çağrıdaki ana düşünceleri en yakın zamanda makalelerle ve başka yollarla açıklayıp savunmalıdırlar. Bundan sonra bu tür çağrılar yayınlamanın zaman ve şekli belirlemede, MK adına mı, yoksa parti konferansı adına mı ya da genellikle çağrı yayınlamaktan kaçınma ve bu çağrıda açıklanan görüşleri yalnızca makalelerle yığınlar arasında yaymakla yetinmede karar verme işi Merkez Komitesine bırakılmıştır.

2. Parti yönetimi için 5-7 kişilik bir *Merkez Komitesi* tayin edilmelidir. Bunlardan bir veya iki yoldaş sekreterlik işini üstlenmelidir. Merkez Komitesi üyeleri Türkiye'de ikametlerini yasallaştırmalıdır. Şu ya da bu yoldaş bunu başaramıyorsa, bu gibiler ile ötekiler arasında ilişkiler son derece gizli olmalıdır. Keza, yasal yaşayan yoldaşlar arasındaki temaslar da o derece gizli olmalıdır ki, bu eylemlerin parti yönetimi niteliği hiçbir halde saptanamasın.

3. Parti çalışma şeklini değiştirmeli, esas olarak, varolan yığın örgütlerinde legal yığınsal çalışmaya yönelmelidir. Parti üyeleri, bu örgütlere üye olmalı ve bunların sağladığı legal olanaklar çerçevesinde parti için çalışmalıdır.

4. Parti örgütü bu ödevleri yapabilecek duruma getirilmelidir. Parti, şimdiki, yığınlardan soyutlanmış halinden çıkmalı, üyeleri aracılığıyla onlarla bağlanmalıdır. Buna *yetkili kişiler sistemi* şekli yardım edebilir. Her partili, kural olarak, partinin yetkili kişisi sıfatıyla yığınlarla bağ sağlamak zorundadır. O, parti politikasına *sempati gösteren* bir grup kişiyi etrafında toplayıp birleştirmek, partililik gereği partinin sloganlarını yığınlara götürmesine olanak sağlamakla görevlidir.

5. Merkezin üyelerle, tabanıya bağı, MK'nin tayin ettiği yığınsal örgütlerdeki ve illerdeki *parti temsilcileri* aracılığıyla gerçekleştirilir. MK'nin temsilcilerle bu bağ biçimi, yukarının aşağıyla ya da tersi, parti bağının açıklanmasını dışlayıcı çok gizli bir nitelik taşıır.

6. Türkiye'nin iç ve dış politikasına ilişkin konularda partinin siyasal saptamalarının *açıklanması* MK üyeleri aracılığıyla ve makale biçiminde ya da başka yollarla ve legal araçlarla yapılmalıdır. Partinin legal çalışmasını tehlikeye düşürmemek için illegal yayın işinden geçici olarak vazgeçilmelidir. MK'nin tüm direktifleri temsilcilere yalnızca ağızdan, bunlar tarafından da partililere aynı şekilde yalnızca sözlü olarak verilmelidir.²²

Aynı tutanakta yer alan Türkiye Komünist Partisi'nin Çalışması ve Taktiği üzerine karar ise şöyle:

Gizli

Türkiye Komünist Partisi'nin Çalışması ve Taktiği üzerine karar

Türk halkına yardım etmesi için Türkiye Komünist Partisi'nin şu andaki ödevi:

1. Alman ve İtalyan faşizminin kışkırtıcı askeri politikası yüzünden büyük bir tehlikeyle karşı karşıya bulunan barışı ve ülkesinin bağımsızlığını korumak;

2. Alman faşizminin ekonomik ve politik etkisini arttırma ve Türkiye'yi kendi askeri yörüngesine çekme çabalarına enerjik biçimde karşı koymak;

3. Halkın demokratik hak ve özgürlüklerini gerçekleştirmek ve genişletmek;

4. İşçilerin, köylülerin, esnafın, küçük ticaret erbabının, müstahdemlerin, memurların ve şehir orta katmanlarının maddi durumlarını iyileştirmek.

Bu görevleri yerine getirebilmesi için Türkiye Komünist Partisi'nin, emekçi halkın her tabakasıyla yakın ilişkiye ve onların tam güvenine gereksinimi vardır. Ne var ki, parti bu güveni ancak yığınlar arasında çalışarak kazanabilir.

Saptamak zorundayız ki, partinin ödevini yapabilmesi için gerekli koşullar yok, çünkü parti yığınlardan soyutlanmış durumda. Komünistlerin uğradıkları zararlara ve kişisel tüm özverilerine karşın, partinin, eylemlerinde ciddi başarılarla henüz övünememesi, bu soyutlanmışlık durumuyla açıklanabilir.

Parti yönetimi çalışmalarında kullandığı taktik ve yöntemlerde ciddi sekte hatalar yaptı. Parti, barışı korumak ve savunmak için, demokrasi için, faşizme ve savaş kundakçalarına karşı, emekçi yığınların maddi durumlarını iyileştirmeye yönelik somut bir amaç belirleyip yığınlar içinde geniş çaplı bir

²¹ RTseHİDNİ: f. 495, op. 18, d. 1129, s. 62-78.

²² RTseHİDNİ, f. 495, op. 20, d.550, s. 21-22

mücadele yaparak Komünist Enternasyonal'in VII. Dünya Kongresi'nde alınan kararları hayata geçirmeyi başaramadı.

Parti yönetiminin yanlışlarının baş nedeni, Kemalistlerin ülkede tek başına egemenliklerini kurdukları zamandan beri, Partinin Kemalizme karşı sistemli olumsuz tutumudur. Parti yönetiminin bütün eylemlerindeki sekteleşimin kökü de bundadır. Parti, Kemalistlerin İngiltere ve Fransa'yla bağladıkları sözleşmelerle ulusal çıkarlara zarar verdiklerini, Musul ve Osmanlı borçları gibi yaşamsal önemdeki sorunlarda boyun eğmelerini örnek göstererek, iktidar partisinin artık ulusal bağımsızlığı etkin biçimde savunacak ve bundan sonra toplumsal ve siyasal reformlar yapacak durumda olmadığı sanısında idi. Buradan hareketle şu sonuca varılmıştı: Kemalist hareket, burjuva demokratik devriminin hiçbir sorununu çözemez, bu nedenle Kemalist diktatörlük alaşağı edilmeli ve doğrudan doğruya "işçi ve köylü demokratik diktatörlüğü"yle değiştirilmelidir. Parti, Halk Partisi'nde çok sayıda ilerinin varlığını ve ilerde bunların pekala ilerici rol oynayabileceğini gözden kaçırmıştır. Oysa bu, Halk Partisi'ne karşı genel olarak savaş değil, ona baskı yapma taktik hattını telkin etmeliydi.

Kemalistlerin rolünü böyle yanlış değerlendirme, parti yönetimini, demokratik gelişmeyi elbirliğiyle ilerletmek için Kemalist hareketteki ilerici unsurlarla anlaşma yapma olanağından yoksun bıraktı. Bu yanlış değerlendirme, ülkenin demokratik gelişme çizgisi konusunda partinin doğru istemler ileri sürmesine, bu uğurda halk yığınlarının kazanılmasına ve bu istemlerin gerçekleştirilmesi için hükümetin sıkıştırılmasına da engel oluşturdu.

Ülkemizdeki durumun bu yanlış değerlendirilmesi, esas olarak parti yönetiminin yaptığı tüm hataları anlatmaktadır.

Barışı ve Türkiye'nin bağımsızlığını korumak için yığınları kazanma mücadelesinde yaptığı hatalar şunlardan ibarettir: Parti yönetimi, Kemalistlere ilişkin doğru olmayan değerlendirmesinin sonucunda, ülke içinde ve dışındaki savaş kışkırtıcılarıyla mücadele için Kemalist çevrelerde müttefik aramada ve bunların yardımıyla savaşa karşı mücadelede ve ülkemizin bağımsızlığını sağlamada tutacağı yolu bulamadı.

Hitler faşizminin ülkemizle olan ticaret ilişkilerinin, özellikle bunların bizde uzman ve profesör olarak çalışan ajanları sayesinde ülkemizin iç işlerine karışma yeltenişlerinin, yerli gerici güçlerle bağlar örgütleyerek ülkemizi Hitler faşizminin askersel cephesine çekme ve bizde acımasız bir faşist diktatörlük kurma çabalarının *ülkeminin bağımsızlığı ve barış için yarattığı korkulu durumu parti, halk yığınlarına yeterince gösteremedi.*

Halk yığınlarını harekete geçirip barışı güçlendirme işinde olduğu gibi, Türkiye ile SSCB arasındaki dostluk ve ittifak ilişkilerini güçlendirme işinde de, Partiye, yine onun Kemalist hükümetle ilgili doğru olmayan tutumu engel oldu. Parti yönetimi, aynı şekilde, bu konuda da, Kemalist hükümetin politikasını yalnızca eleştiriyor ve yığınlara Türk hükümetinin bu ittifakla ilgili tutumunda dürüst olmadığını, onun kendini büyük ölçüde emperyalist devletlere bağlı hissettiğini göstermeye çalışıyordu.

Parti yönetimi, Ulusal Devrim'in kazanımlarının ve devrimci geleneklerinin önemini yeterince anlamadı. Parti, yığınları ulusal devrimin önemli yanlarını açıklayıp Ulusal Kurtuluş Hareketi'nin en doğru savunucusu olarak hareket edeceği yerde, o, kendi davranışlarıyla yığınlardan soyutlandı ve böylece Kemalist Halk Partisi'nin, ulusal bağımsızlığın ve ulusal onurun biricik savunucusu olarak görünme uğraşlarını kolaylaştırdı.

Parti yönetiminin Kemalist hükümet ile Halk Partisi'ne ilişkin alanlardaki hatalı değerlendirmeleri de örgütün yığınlardan kopmasına yardım etti ve partinin, devrimci reformları geliştirmesi için Kemalistleri zorlama amacıyla yığınları seferber etmesine engel oldu. Söz konusu reformlarla ilgili olarak, bunları ilerletme talebinde bulunacağı, hükümete vaatlerini sürekli hatırlatacağı ve bu yolda Halk Partisi sıralarından güç kazanmak için eleştirilerinde olumlu bir tutum alacağı yerde, Parti yönetimi, bu reformlara karşı tamamen olumsuz bir tutum yolunu tuttu ve yığınları reformların sürdürülmesiyle ilgilendirmede. Bu ise, izleyen şu hatayı doğurdu: İşletmelerde, köylerde, varolan yığın örgütlerinde *yığınlar içinde çalışmanın belirleyici öneminin küçümsenmesi.*

Parti yönetiminin yanlış tespiti, aynı şekilde komünistlerin *Halk Partisi'ne* ve onun etkisindeki yığın örgütlerine *ilişkin tutumunda* da kendini gösterdi. Halk Partisi'ndeki gerici yönelişleri eleştireceği, onlarla mücadele edeceği ve böylece onun sıralarındaki ilerici öğeleri destekleyeceği yerde, Parti, Halk Partisi'nin bütün politikasını, hiçbir ayırım yapmaksızın toptan mahkum etmeye ve Halk Partisi'nin gericilikle uzlaşmaya gittiğini, kapitalizme teslim olduğunu sürekli vurgulayarak, ona karşı topyekün bir savaşa kalktı. Yığınlar bu hedefi anlayamadı; bu yöneliş komünist partisini yığınlardan uzaklaştırdı ve Halk Partisi'nin yığınları etkilemedeki tekeline koruma uğraşlarını kolaylaştırdı. Böylece Parti, Halk Partisi içindeki gerici unsurlara karşı, ondaki ilerici güçlerle birlikte mücadele etme olanağından kendini yoksun etmiş oldu.

Parti yönetiminin yapılmış hataların bilincine varış, kulağa çok ciddi *ödevler* fısıldıyor: Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi bildirisinde işaret edildiği gibi, emekçi halk açısından bu yanlışlarda ortaya çıkan tehlike, derhal tüm ciddiyetiyle, kesinlik ve kararlılıkla komünist partisinin kendisini *sekteleşikten tamamıyla kurtarmaya*, işletmelerde, köylerde, varolan örgütlerde azami dikkat ve enerjiyle gerçek bir yığın çalışması yapmaya zorluyor.

Bu yığın çalışmalarında partinin ileri sürdüğü legal istemler dile getirilmeli, *eylemler yığınların gözü önünde yapılmalıdır.* Barışı ve ülkenin bağımsızlığını güvence altına almak için, demokratik hakları elde etmek ve genişletmek için, en başta işgücünü ödemedi ve çalışma koşullarını iyileştirmede olmak üzere, sosyal güvenliği pekiştirmek için yığınları kazanma amacıyla propaganda çalışmalarında ve

isteklerini formüle etmede yığınlara yardımcı olma işinde yoldaşlarımız, *işletmelerde olsun, dairelerde olsun*, azami derecede girişken olmak zorundadırlar.

Yoldaşlarımız tüm yığın örgütlerine gitmeli ve bu örgütlerin ödevlerini gerçekleştirmek için onlarda olumlu çalışmalıdırlar. İşletmelerde olduğu gibi, örgütlerde de, gericiilere, savaş kışkırtıcılarına ve demokrasi düşmanlarına karşı mücadelede yığınlara yardım etmeli ve böylece ülkenin bağımsızlığını ve barışı sağlamalıdırlar.

Faşizm tarafından, onun askersel kışkırtıcı çevreleri tarafından ve Türkiye'deki gerici güçlerce oluşturulan ve Türkiye ile Türk halkını tehdit eden büyük tehlike karşısında yoldaşlarımız köyde ve kırsal bölgelerde geniş çaplı açıklayıcı çalışmalar yapmalı ve bu tehlikeyi defetmek için köylüler ile şehir emekçileri arasında sıkı bir mücadele birliği gerçekleştirmelidirler. Komünistler köylü halkın ekonomik gereksinimlerine yardım etmek, onun günlük yaşam durumunu iyileştirmesine yardımcı olmak, yeter ölçüde toprağa sahip olma isteklerini desteklemek, topraklandırma kanunlarını uygulamak politikasını sürdürmek zorundadırlar.

Komünistler, hükümetin, barışı korumaya, ülkenin siyasal ve ekonomik bağımsızlığını sağlamaya, ulusal devrimin kazanımlarını korumaya yönelik iç ve dış politik önlemlerini desteklemek zorundadır, çünkü bu tür eylemler Türk halkının gerçek çıkarlarına uygundur. Aynı zamanda Parti istiyor ki, hükümet emeği koruyan kanunları geliştirici önlemler alsın, bütün emekçilerin çıkarlarını yansıtan kanunlar çıkartsın, halkın hak ve özgürlüklerini genişletsin, bu amaçlara uygun ekonomik politikayla halkın maddi durumunu iyileştirsın, iş ilişkilerini düzenlesin, ulusal bağımsızlığı korumak için halkın tüm güçlerini seferber edecek ve geliştirecek yegane yol olan ilerici reformlara devam etsin, özellikle de demokrasiyi geliştirsın. Parti, hükümetin aldığı önlemleri eleştirmekten vazgeçmiyor, eğer bu önlemler emekçi halkın çıkarlarıyla çelişirse ya da hükümet yerli gerici güçler karşısında gerilerse veya Hitler faşizminin Türkiye'yi askersel cepheye çekme çabalarına boyun eğerse, komünistler, halkımızı tehdit eden tehlikeyi iyice kavramak ve *özgürlük yanlısı ve barışsever tüm halk güçlerini Birleşik Halk Hareketi sıralarında toplamak* ve tehlikeyi ortadan kaldırmak için bütün önleyici tedbirleri almak zorundadır.

Komünistler anlamalıdırlar ki, ülkemizde burjuvazi siyasal görüşlerinde ve istemlerinde hiç de fikir birliği içinde değildir. Burjuvazi kampında hükümetin ekonomi politikasıyla ilgili sorunlarda, dış politikasında ve toplumsal önlemlerinde çok ciddi anlaşmazlıklar vardır. Bu nedenle komünistlerin görevi, politikalarında, söz konusu anlaşmazlıkları göz önünde bulundurarak burjuvazinin ilerici güçleriyle birlikte, burjuva kampındaki gerici kesimlere karşı etkinliklerde bulunmaktır.

Komünistlerin bu tür tutumları, onların komünist programlarından vazgeçtikleri anlamına gelmez. Fakat biz şimdi daha sosyalist devrimin arifesinde değiliz, biz halen burjuva demokratik devrimin sorunlarını çözmenin arifesindeyiz. O nedenle komünistlerin ödevi, *politikalarını belirlerken, sloganlarını ve istemlerini formüle ederken azami esneklik göstermektir*, ki bunlar, her anın somut durumuna uygun düşsün ve yığınları azami ölçüde harekete geçirsın.

Ülkemizdeki durum komünist partisinin faaliyet göstermesi için elverişlidir. Parti, bugünkü yığınlardan soyutlanmış olma durumuna son verebilir mi? Bu, yapılan hataların kavranmasına, onların kayıtsız şartsız düzeltilmesine, yüreklilikle yapılacak girişimlere ve taktik alandaki esnekliğe bağlı olacaktır. Bir de önümüze konan ödevlerin yerine getirilmesiyle ilgili büyük güçlükleri anlamamıza bağlıdır: Biz zannetmemeliyiz ki, yapılan sekterce hataların bilincine varmış olmamız, çalışmalarımızda yaptığımız taktik dönüşüm, bize hemen başarı sağlamamız için yeterlidir. İktidarlar bize enerjik biçimde karşı koyacaklar ve engeller çıkartacaklardır. Biz ilk iş olarak yeni çalışma yöntemlerini benimsemeli ve bunları yetkinleştirmeliyiz. Bizi bekleyen eylemlerin içerdiği güçlükler yüzünden eski sekter hatalar yinelenebilir. Parti, bu yeni taktiği cesurca uygulayarak, hiçbir ilkesizliğe meydan vermemek için olayların akışını yakından izlemek ve Komünist Enternasyonal'in VII. Dünya Kongresi'nde belirlenen yönde ve en geniş yığınsal çalışma yolunda kararlı ve devamlı yürümek zorundadır.

Ocak 1937
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
(Komünist Enternasyonal Seksiyonu)²³

Komünist Enternasyonal Sekretaryası, bir sonraki gün, yani 15 Şubat 1937'de Türkiye Komünist Partisi'nin Türk Halkına Çağrısı'nı kabul edilmiştir. Bu Çağrı, daha 15 Ağustos 1936'da TKP Merkez Komitesi tarafından hazırlanmış çağrının gözden geçirilmiş biçimidir. Kabul edilmeyen ve doğrudan Türkçe olarak arşive giren 15 Ağustos 1936 tarihli Çağrı taslağını, kabul edilen bu metinden sonra bulacaksınız. Şimdi, 15 Şubat 1937'de kabul edilerek 32 numaralı tutanağa geçirilen çağrıya bakalım:

Gizli
Türkiye Komünist Partisi Çağrısı (Türk Halkına!)

Yeni bir dünya savaşı tüm dünyayı ve *aynı zamanda ülkemizi de tehdit ediyor*. Bu savaş, eğer mani olunmazsa, can ve mal kaybı bakımından Birinci Dünya Savaşı'ndaki dehşeti çok daha geride bırakacaktır. Bu savaş, *çok büyük kayıplar pahasına elde edilen Türkiye'nin bağımsızlığını da büyük*

²³ RTseHİDNI, f. 495, op. 20, d.550, s. 23-27

ölçüde tehlikeye sokacaktır. Bu savaşta hiçbir ülke uzun süre tarafsızlığını koruyamaz. Türkiye'nin coğrafi ve stratejik konumu öyle ki, böylesi bir savaşta onun tarafsızlığından söz bile edilemez.

Bu savaşı kim istiyor? Bunu kim ısrarla kışkırtıyor? *Kana susamış faşist devletler.* Bunlar kendi halklarını zincire vurmuşlar, şimdi de başka ülkeleri istila etmek ve onların halklarını köleleştirip sömürmek için can atıyorlar. *Bu devletlerin başında Hitler faşizmi bulunuyor.* Yeni savaşın kışkırtıcısı odur. O, Birinci Dünya Savaşında yenik düşmüş birkaç devleti kendi askeri planları etrafında toplamıştır. O, Habeşistan'ı boğazlayan ve şimdi de Türkiye Cumhuriyeti'nden ve Akdeniz kıyılarından toprak parçaları kopartma hırsını tatmin etmek için uygun zaman kollayan İtalyan faşizmiyle birlik anlaşması yaptı. Hitler faşizmi, ajanlarını, bizimki de içinde, hemen hemen bütün devletlere gönderiyor. Bu ajanlar, ekonomik ve politik çıkarları için her türlü vatan ihanetine hazır olan gerici güçlerle bağlar kuruyorlar.

Bütün dünyada emekçi halk savaşı istemiyor. O, barışı korumak istiyor. Barışın korunmasında en fazla çıkarı olan küçük halklardır. Çünkü onlar biliyorlar ki, savaş sonucu faşist emperyalistlerin saldırısına kurban olan ülke, bağımsızlığını yitiriyor. Hitler faşizmiyle İtalyan faşizminin oluşturduğu birlik tarafından tehdit edilen *kimi büyük kapitalist devletler* de, bugünkü durumda savaş istemiyorlar. Fakat, kışkırtılan savaşa en fazla karşı çıkan büyük halk devleti, işçi ve köylülerce yönetilen *Sovyetler Birliği*'dir. O, barışı korumak için elindeki tüm olanakları kullanıyor.

Dünya gittikçe daha belirgin bir şekilde iki kısma bölünüyor: Bir yanda yaşamı yok edici, değerleri yıkıcı savaş güçleri, öte yanda barışı korumaya çalışan güçler.

Türk halkının temel çıkarı, Türkiye'nin barış güçleri tarafından yerel almasını gerektiriyor.

Biz, Türk komünistleri, tüm gücümüzle ve topyekun bir özveriyle barışı ve ülkemizin bağımsızlığını korumak için mücadele edeceğiz. Biz ülkemizde faşizme ve savaşa karşı halk hareketinin gelişip güçlenmesi için yerli ilerici ve demokratik öğelerin bütün girişlerini destekleyeceğiz. Biz, aynı şekilde, *Halk Partisi'nin* aldığı tüm önlemleri destekleyeceği, yeter ki bunlar Türkiye'nin Barışı Savunma Cephesi'ndeki sıralarda yer almasına ve savaş kundakçılarına karşı gelmek için ülkemizin Balkan devletleriyle daha sıkı ilişkiler kurmasına yönelik olsun. Kemalist hükümetin, savaşçıların projelerini suya düşürecek ve Türkiye'nin Barış Cephesi'ndeki yerine daha sıkı bağlanmasına yardımcı olacak ve halkımızın sıranmış dostu SSCB'yle bağlarını güçlendirici nitelik taşıyan tüm çalışmalarına da aynı şekilde destek vereceğiz. Herhangi bir emperyalist saldırı karşısında biz Türk komünistleri, *ülkemin savunmasını* güçlendirmek için gereken her şeyi yapacağız ve *Türkiye'nin bağımsızlığını* her durum ve koşulda savunacağız. 1919-1923 yıllarında şanlı ulusal devrimde, yabancı ulusal saldırganlara ve derebeyleri ile büyük ticaret burjuvazisi egemenliğinin temsilcisi Sultan'ın ortaçağ rejimine karşı yaptığı ısrarlı savaşlarda dökülen halkımızın kanı pahasına elde edilmiştir ülkemizin bağımsızlığı. Halkımız, Kemalist hükümetin dış politikasında beliren sallantılardan, askeri ve sivil yönetimde ve Halk Partisi'nin kimi çevrelerinde SSCB ile bundan sonraki işbirliğinin devamına karşı gözlenen emel ve isteklerden ciddi rahatsızlık duyuyor. SSCB ile işbirliğine karşı çevrilen her entrika, aynı zamanda ülkemize karşı, Türk halkının çıkarlarına karşı davranıştır. Barışı amaçlayan devletler cephesinden, özellikle de kolektif güvenliği ve barışı sürekli ve aktif olarak savunan Sovyetler Birliği'nden ayrılmak ve uzaklaşmaktan daha tehlikeli bir şey düşünülemez.

Türkiye'nin bağımsızlığı her çeşit tehlikeye karşı savunulmalı ve korunmalıdır. Montrö Konferansı'nda elde edilen başarı ve Boğazların tahkim edilmesi, Türkiye'nin bağımsızlığını sağlamlaştırma yolunda atılmış ciddi bir adımdır. Fakat bundan Türkiye'nin emperyalist saldırıya karşı sağlama alındığı sonucunu çıkarmak tehlikeli bir yanılgı olur.

Ülkemizin savunmasına ve onun bağımsızlığının korunmasına Türk halkının geniş yığınlarının elbirliğiyle, coşkuyla, özveriyle, bilinçli ve aktif olarak katılması, 1918-1923 yıllarındaki kurtuluş savaşındakinden daha büyük ölçüde çözücü önem taşımaktadır. Fakat bu gücün gelişip güçlenerek etkinlik göstermesi, ancak Türk halkının, demokratik hak ve özgürlükleri kullanarak, devlet yaşamına olabildiğince geniş ölçüde katılmasıyla olanaklıdır.

Ne var ki, Türk halkı açısından barışı ve bağımsızlığı tehlikeye sokanlar, ülkede faaliyet yürüten karanlık güçlerdir. Bunlar, dış düşmanla, savaş kundakçısı faşistlerle birlikte, Türk halkına karşı komplolar kurmaktadır. Hitler faşizminin ajanları Türkiye'de cirit atıyorlar. Bunlar yapay propagandalarıyla, satın aldıkları gazeteleriyle, verdikleri rüşvetlerle ülkemizi Almanya'nın ekonomik ve politik uydusuna dönüştürüyorlar. Bilindiği gibi, Almanya'da Hitler faşizmi egemendir ve bu rejim Türkiye'yi kendi askeri serüvenlerine çekmektedir. Halkımızın belleğinde 1914-1918 Dünya Savaşı sırasında kinci Alman emperyalistlerinin ülkemizi mahkum ettiği ulusal esarete ilişkin acı anılar henüz çok canlıdır. Bu unutulmaz acı günlerin anıları, ülkemizdeki *karanlık güçlere*, Hitler faşizminin maceracı niyetleri hesabına, *ulusal ihanet cinayeti işlemelerine izin vermeyecektir.*

Kimlerdir bu karanlık güçler? Bunlar şanlı ulusal devrime karşı gelen ve Cumhuriyette ilerici, uygar reformların gerçekleştirilmesini sabote eden en gerici güçlerdir. Açıkçası bunlar: Her şeyden önce, az topraklı köylülerle topraksız köylülerin son damla kanını emen *büyük toprak ağaları*; bunlar, Cumhuriyet reformlarınınca halk yığınlarını afyonlayarak soyma olanakları kısıtlanmış olan mollalar ve şeyhlerdir. Bunlar, yabancı sermaye ile birleşip kaynaşmış *dar bir burjuva kesimidir.* Burada özel bir endişe yaratan olgu da *Hitler ajanlarının* ülkemizdeki sıkı ve sistemli çalışmalarıdır. Bunlar Hitler'in propagandasını yapmak için *iktidar partisine ustaca sızma çabasındalar.* Hitler ajanları bu arada faşist Almanya'dan ithal edilen profesörler ve uzmanlar, *aydın gençliği*, özellikle de Almanya ile İtalya'da okumuş gençliği korkunç derecede etkilemektedirler.

Bu karanlık gerici güçler, barış ve cumhuriyet rejimimiz için büyük bir tehlike oluşturmaktadır. Bunlar baltalayıcı eylemleriyle ülkemizin güvenliğini tehdit ediyorlar ve ulusal bağımsızlığımızın

savunulmasını zayıflatıyorlar. Bugün, Hitler faşizmine bağlı ajanları, aynı zamanda faşist Alman profesörlerini ve uzmanlarını *devlet dairelerinden, askersel sanayiden* ve öğretim kadrolarından vakit geçirmeden uzaklaştırmak ertelenmez bir zorunluluk olmuştur. Bu tür unsurların caniyane hareketlerine karşı etkin önlemler alınması için iktidara kararlı biçimde baskılar yapılmalıdır.

Barış ve ulusal bağımsızlık için mücadele, dışta faşist saldırılara, ülke içinde de gericiлик ve faşizm tehlikesine karşı direngen bir faaliyet yürütmektir.

Türkiye'nin ulusal bağımsızlığının savunulması, ülke ekonomisinin bağımsızlığının güçlendirilmesini, sanayii ve tarımı geliştirmedeki teşvik politikalarının daha ısrarlı ve daha ardıcıl olarak uygulanmasını gerektirmektedir. Bunun kaçınılmaz sonucuna göre, maliye ve hazine külfetleri (örneğin, yabancı sermayenin ayrıcalıklı işletmelerinin satın alınması vb. önlemlerle bağlı) düşük gelirli halk katmanlarına değil, en başta zenginlerin omuzlarına yükletilmelidir. Bu, özellikle Hitler Almanyası sermayesinin Türkiye'ye yeniden yerleşme çabalarına ve onun bizim ekonomik yapıımıza çöreklenme girişimlerine karşı koymak için uyanıklığı zorunlu kılıyor. Kapitalist dünyada tam bir düzensizlik egemenken, kendi devasa ekonomisini hızla geliştiren *denenmiş büyük dostumuz Sovyetler Birliği'nin ülkemize yaptığı ödünsüz ve karşılıksız teknik ve mali yardımların etkinliği* Kayseri ve Nazilli örneklerince doğrulanmıştır. Sanayiimizin bağımsızlığını güçlendirmek için izlenecek çizgi işte budur.

Ulusal sanayiinin geliştirilip yetkinleştirilmesi ve iç sürüm pazarının genişletilmesi sorunları karşısında insanı isyan ettiren çelişkiler *tarım ekonomisinin geriliğinde* yatmaktadır. Bu geri kalmışlık da feodal üretim ilişkilerinin kalıntılarının varlığıyla açıklanabilir. Daha açık bir deyişle; köylü yığınlarının boyunduruk altında bulunuşlarıyla, yoksullaştırılmış olmalarıyla ve bu yığınların tefeci sermaye tarafından soyulmasıyla açıklanabilir.

Böylesi bir duruma kesin yasal önlemlerle son verilmelidir. Şimdi halkımızın ve ülkemizin yüce ulusal çıkarları, ekonominin bütünüyle gelişmesi için sağlam ve geniş bir temel yaratılmasını, köle gibi yaşayan ve yoksulluğa mahkum edilmiş köylünün, özgür, hali vakti yerinde olan yurttaş durumuna getirilmesini, çağdaş Türkiye'nin ve onun özgürlüğünün düşmanı olan gerici büyük toprak beyliğinin tasfiye edilmesini gerektirmektedir.

İleride halkımızın ve cumhuriyetimizin gelişmesi, özellikle de bağımsızlığımızın savunulması zorunluluğu, emekçi halkın bütün katmanlarının vatani bir Ana olarak kabul etmelerini ve hiçbir katmanın onu Üvey Ana olarak algılamamasını gerektiriyor. Şehir ve köy emekçilerinin maddi çıkarlarına, onların maddi yaşam düzeylerinin yükseltilmesine şimdiye dek olduğundan daha çok özen gösterilmesi gereklidir. Okuma yazması olmayan hiç kimse kalmamalıdır. Ulusal devrim sayesinde Türkiye'ye girmiş olan çağdaş kültürü ve bilimi geniş halk yığınlarının erişebileceği ve anlayabileceği hale getirmeliyiz. Özgür halka, tüm yaşamsal sorunlarda aktif tutum alan ergin, reşit halk gibi davranılmalıdır. Şanlı ulusal devrimin tarihsel görevi, yüzyıllar boyunca köleleştirilen ve bu yüzden geri kalmış bulunan Türk halkını en çok gelişmiş uluslar düzeyine çıkarmak ve ulusal devrimi, sürekli gelişme sayesinde, sözün tam anlamıyla, ulusal demokratik devrime yükseltmektir.

Hem hükümetin, hem Halk Partisinin kendileri, işçilerin korunması için *yasama yoluyla alınması gereken önlemlerin zorunluluğunu* defalarca vurgulamışlardır. Yakında kabul edilen İş Kanununda emeğin korunmasına ilişkin önlemlerde yetersizlikler az değildir. Bu kanun hemen uygulanmalı ve genişletilmelidir. *8 saatlik işgünü*, kanuna fitizlikle riayet edilerek uygulanmalı ve bütün grup ve kesimlere de yaygınlaştırılmalıdır. *Sosyal sigorta* sistemi kurulmalı ve bu, işsizlere yardımı da içermelidir. Her şeyden önce de *grev yasağı kaldırılmalıdır*. İşçilere ücretlerini yükseltmek, genellikle durumlarını iyileştirmek ve bu amaçla sendikalarda özgürce örgütlenmek için mücadele etmek olanağı verilmelidir.

Aşarın (ondalık) ilga edilmesi (ortadan kaldırılması) köy emekçileri için büyük bir nimetti. Ne ki bu, köy emekçilerinin ağır ve yoksul durumlarında esaslı bir iyileşme sağlamak için hiç de yeterli değildi. Ayrıca, tarımsal bunalımla ilgili alınan önlemlerin de yoksul köylülere fazla bir yardımı olmadı. Birçok ilde, özellikle doğu illerinde yarı feodal sömürü yöntemleri, günümüzde köylüleri, emeklerinin ürünlerinden yoksun bırakma olanaklarını hala veriyor. Birçok kez hükümetin vaadettiği *Tarım Reformu'nun* gerçekleştirilmesi zamanı çoktan gelmiştir. Köylülere yeter ölçüde toprak verilmeli, ayrıca kredi ile tarım araçları ve iş hayvanları sağlanmalı, onlar kooperatiflerin ve Ziraat Bankası'nın ucuz kredilerinden yararlandırılmalıdır. Köylüler yabancı satın alma şirketlerinin sömürsünden korunmalıdır. Tefecilere borçları kaldırılmalı, vergiler işe hafifletilmelidir.

Türk halkının en önemli yaşamsal çıkarları, ulusal azınlıkların (Kürtlerin ve Lazların) özel istek ve gereksinimlerinin enine boyuna gözönünde bulundurulmasını gerektirir. Emperyalizmin ajanları, bu halkların hoşnutsuzluğundan yararlanıyor ve Kürtlerin ayrıcalıklı sınıflarıyla birlikte onların Türkiye'den ayrılması yönünde hareket ediyor ve Türk düşmanı ayaklanmalar kışkırtıyorlar. İkcimsiz bir şekilde yapılacak toprak reformu, bu, Türkiye Cumhuriyetini parçalayıp zayıflatma hesaplarına en etkin darbeyi indirecektir. Azınlıklara ana dillerini kullanma hakkı verilirse, onlar, kültürel alışkanlıklarını gerçekleştirilirse, onlara serbest hareket etme olanağı, yer değiştirme özgürlüğü sağlanırsa, o zaman onlar cumhuriyetin sadık yurttaşları olacaklardır.

Sayıcı sahip olduğu büyüklüğüyle, halkımızın yaşamında oynadığı çok önemli rolüyle *şehir nüfusunun orta katmanları* hızla korunmaya muhtaçtırlar. Zanaatçılara ve küçük tüccarlara, vergilerini düşürerek, vergi borçlarını kaldırarak, bankalara ve tefecilere olan borçlarıyla ilgili moratoryum ilan edilerek, malvarlıklarına haciz konmasını yasaklayarak ve ucuz kredi vererek yardım edilmelidir. *Özel sektör ve devlet memurlarıyla öğretmenlere*, maddi durumlarını iyileştirmekten başka, çıkarlarını savunmaları için, ulusumuzun düşünsel ve siyasal yaşamına daha canlı katılmaları için daha geniş olanaklar verilmelidir. Ayrıca başka ülkelerin ilerici *aydınlarıyla* bağlar kurmalarına, halkımızın

bağımsızlığı açısından önemli olan, faşizmin devlet aleyhtarı entrikalarına karşı mücadeleyi genişletip şiddetlendirmelerine uygun ortam yaratılmalıdır.

Gençliğe her bakımdan özel bir ilgi gösterilmelidir. Gençlik hareketinin önüne engeller çıkarmak olmaz. İşçi-köylü gençlik, yasal düzenlemelerle sömürüden korunma ihtiyacında olduğu gibi mesleki eğitiminde de teşvike gerek duymaktadır. Orta katmanlardan gençlerin, özellikle üniversitelerin öğrenim süresince geçimleri sağlanmalıdır. Üniversiteler, devlet hesabına asla faşist ülkelere gönderilmemelidir.

Biz komünistler, halkımızın yazgısı açısından belirleyici karakter taşıyan en önemli, en can alıcı sorunlar üstüne görüş ve kanımızı açıkladık. Biz bildiriyoruz ki, bizim çıkış noktamız, hocalarımız Marks, Engels, Lenin, Stalin öğretisiyle Uluslar arası Komünist Hareketi'nin bütün kurtarıcı ilkeleridir. Bunların uzak amaçları ise, önce sosyalizmi, sonra da komünizmi kurmaktır. Bunlar bizim de amaçlarımızdır. Ancak şimdi ülkemizdeki sorun sosyalizm değildir; sorun, savaşa ve faşizme karşı mücadele, barış ve ulusal bağımsızlık için mücadele, ülkemizin ilerici ve demokratik gelişmesi için, halkımızın maddi durumunun iyileştirilmesi için mücadeledir.

Biz, Türk komünistleri, bildiriyoruz ki, bizim devletimiz, özgür Türk Cumhuriyetidir. O, tüm yurttaşlarının ifade özgürlüğünden yararlandığı, basının özgür olduğu, toplantıların serbestçe yapıldığı, birlik ve koalisyonların engelsiz kurulduğu demokratik cumhuriyete doğru ilerlemelidir. Bizler, ülkemizin bağımsızlığını koruma amacıyla halkımızın tükenmez canlı ve zinde güçlerini harekete geçirmek için *ekonomice, düşünce ve kültürce gelişen, mutlu ve aydınlık bir Türkiye yaratmak için* izlenecek en iyi yolun bu olduğuna içten inanmaktayız.

Biz, Türk komünistleri, bütün Türk halkı önünde açıkça ve dürüstçe söylüyoruz ki, önceki politikamızda bizler bir hayli hata yaptık, bu, halk yığınlarıyla ilişki kurmamızı güçleştirdi. Bu çağrının bütün içeriği gösteriyor ki, bizler, bu hataları düzeltmeyi ve politikamızı değiştirmeyi kararlaştırdık. Bu karar, bizim bütün gücümüzü, tüm onurlu Türklerin ortak davasının zaferi için koşulsuz verme yolundaki sarsılmaz irademizin bir ürünüdür.

Biz ülkemizin bütün ilericilerine ve demokratlarına el uzatıyoruz. Halk yığınlarının çıkarlarını savunmada, ulusal bağımsızlığı savunmada, özgür ulusal Türkiye'yi savunmada biz, onlarla birlikte, onlarla el ele eyleme hazırız.

Bütün dünya, onunla birlikte ülkemiz de, büyük bir tehlikeye doğru gidiyor. Cesaret eksikliği nedir bilmeyen, halkına bağlı, özveri sahibi biz Türk komünistleri, Türkiye'nin bağımsızlığı ve özgürlüğü için savaşanların ön sıralarında olacağız.

Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
(Komünist Enternasyonal Seksiyonu)²⁴

Not: Bu çağrı altı ay önce kaleme alınmış olan aşağıdaki çağrının işlenmiş, geliştirilmiş ve netleştirilmiş biçimidir. Komintern yönetimince onaylanmıştır.

Üç nüsha
15.8.1936
Türkiye Komünist Partisi'nin yeni taktikasına dair merkez komitesinin beyanatı.

Milli istiklalimiz yeniden müthiş bir tehlikeye maruz bulunuyor. Bu tehlikenin başlıca kaynağı, Hitler faşizminin Almanyada galebe çalması üzerine, milletlerarası durumun son derece karışması ve gerginleşmesi, ve bu büyük devletin her an bir imperyalist harp tutuşturacak şekilde, ortalığa provokasyonlar saçmasıdır.

Gerçi Montrö Konferansı'nda memleketimizin kazandığı muvaffakiyet sayesinde, Boğazların milli kuvvetlerin muhafazası altına alınması ve tekrar silahlandırılmasına başlanması emniyetimizi artırmakta, istiklalimizi bir derece daha sağlamlaştırmaktadır. Fakat bütün alınan tedbirlere rağmen, harp tehlikesi her gün ziyadeleşmekte, ve aynı nispette de -on beş sene evvel, bunca can ve mal fedakarlığı mukabilinde elde etmiş olduğumuz- müstakil yaşamak hakkımızın tecavuzla uğraması ihtimalleri çoğalmaktadır.

Bu vaziyet bütün düşüncelerimizi ve dikkatlerimizi, memleketimizin bu en canalacak meselesi üzerinde toplamamızı, ve tekmil yurtseverlerle elele vererek, harp ve faşizme karşı barışı devam ettirmek için, teşkilatlı bir tarzda çalışmamızı zaruri kılmaktadır.

Milletimiz bütünyle bu hakikati seziyor, ve beynelmil hadiselerin ve münasibetlerin inkişafını büyük bir endişe ile katip ediyor. Bu umumi endişe ve halk kütlelerinin, bütün varlıklarını, bir imperyalist tecavuzla karşı koymak azminde bulduklarının göze çarpması halk fırkası hükümetini sistemli bir sulh siyaseti gütmeye mecbur etmiştir.

İçlerinde muhtelif halk zümrelerini toplayan teşkilatların, ve bilhassa emekçi kütlelerin siyasi hareketlerini idare vazifesini üzerlerine almış olanların -taktikalarını ve siyasi haklarını tayin ederken- bu

²⁴ RTscHİDNI, f. 495, op. 20, d.550, s. 28-34

müstesna derecede nazik vaziyeti gözönünde bulundurmaları gerektir. Onlar bu hareketlerini herşeyden evvel milli istiklalin icaplarına göre tanzim etmekle mükelleftirler.

Biz, TKP'nin merkez komitesi, bu düsturu rehber edinerek, partimizin bu güne kadar güttüğü siyaseti sıkı bir tetkikten geçirdik. Bu beyanatla, efkârı umumiyyeye, vardığımız neticeleri ve yeni taktikamızı ana çizgilerini arz ediyoruz.

Partimiz uzun müddet, ve bilhassa son seneler zarfında, gündelik meseleleri işlemekte ve hükümet siyasetinin tezahürlerini tenkitte, dar görüşlü bir tekkeci (sekte) alışkanlığına saplanıp kalmıştır. Bu yüzden kütlelerle temasımız, ve başlıca vazifemiz olan bu kütlelerin iktisadi ve siyasi hareketlerini idare etmemiz çok güçleşmiştir.

Memleketimizin mukadderatını ellerinde tutan milli burjuvazi ve onun hükümeti hakkındaki görüşlerimizde, senelerdir, geçmiş bir devrenin şartlarını andıran, faşist harp provokasyonlarının hakim bulunduğu yeni vaziyete aykırı, klişeler ve formüller içinde kapanmış bir haldeyiz. Umumiyyet üzere halk fırkası diktatörlüğünü -halk kütlelerinin hareket ve teşkilatlanma serbestilerini boğan- alalade askeri bir diktatörlük gibi, üstünkörü mahkum etmekle iktifa ettik. Onun cumhuriyeti irtica kuvvetlerinin saldırılarına ve suikastlerine karşı koruyuculuk vasfı ve islahatçılığı üzerinde durmağa lüzum görmedik.

Hatta Hitler faşizminin sahneye çıkmasıyla milletlerarası münasibetler karıştıktan sonra bile, kadrolarımız, harp ve faşizm tehlikesine karşı barışı korumağa elverişli, müstacel mücadele vazifelerini araştırarak, ve bütün taktikamızı milli istiklalin ihtiyaçlarına uydurmağa çalışacak yerde, aynı tekkeci ruhta faaliyetlerine devam ettiler. Netice emekçi kütlelerin heman tamamıyla partimizden yüz çevirmeleri oldu.

Bu yanlış siyaset, hükümet faaliyetlerinin müspet taraflarını görmemezlikten gelmeğe; henüz ınkılap kuvvetlerini teşkilatlandırmak ve kat'i mücadeleler için hazırlamak yoluna girmeği becermemiş olduğumuza bakmayarak ulu orta "amele ve köylü hükümeti" şiarını ileri sürmeğe; ve bütün faaliyetlerimizi bu şiar etrafında temerküz ettirmeğe bizi sürükledi.

İnkılabın menfaatlerine bu derece zararlı bir tekkeci (sekte) yola sapmanın mesuliyeti en başta partimizin idare edici organına, merkez komitesine aittir. Biz bu mesuliyetin bütün ağırlığını idrak ediyoruz, ve onu tamamıyla üzerimize alıyoruz. Bunu yaparken aynı zamanda, devamı bir intihardan başka bir şey demek olmıyan, bu gidişe hemen nihayet vermeğe, büyük bir azm ile karar vermiş bulunuyoruz. Lenin-Stalin taktikasını azami derecede benimsemeye çalışan, kadrolarımız, bundan sonra basmakalıp düsturlar içinde kapanıp kalmaktan titizlikle sakınacaklar; yeni hadiseler karşısında süratle vaziyet alacaklar, ve amele sınıfına ve bütün emekçi halk kütlelerine faydalı hareketlere ön ayak olacaklardır.

Harici siyaset sahasında, sallantılara meydan bırakmayacak, doğrudan doğruya tehditkar bir durum karşındayız. Bu durum nasıl hareket etmemiz lazım olduğunu, açık ve pürüzsüz olarak, bize gösteriyor. Faşist imperyalizmlerin taşkın istila emelleri önünde, her türlü imperyalist müdahalelere ve tecavüzlere karşı, milli istiklalimizi korumağa yarar tekmil hükümet teşebbüs ve tedbirlerine müzaheret etmeğe ve bunlara halkın atılğan teveccühünü temin etmeğe biz her zaman hazır bulunacağız. Bilakis sulhun müdafasını zayıfletecek ve istiklalimizi ve cumhuriyet rejimi için bir tehlike teşkil edecek, her türlü siyasi tahrikata, harp körükleyicilerin işine yarar irtica ve faşizm propagandalarına karşı bütün varlığımızla ve her vasıta ile mücadele edeceğiz. Bu gibi irtica tahrikatçıları ve imperyalizm ajanlarını - kim olurlarsa olsunlar- susturmağa ve zararsız kılmağa mahsus hükümet tedbirlerinin çabuklukla ve harfiyen tatbikine de yardımdan geri kalmıyacağız.

Cihanın bugünkü karmakarışık ve harp bulutlarıyla gittikçe karanlıklaşan vaziyetinde, faşist alamanyanın orta ve şarki cenubi Avrupa'da, Musolini İtalyasının Ak Deniz havzasında, Japonya militaristlerinin uzak şark ve siberya hudutlarındaki şüpheli niyetlerinden ve açık provokasyonlarından son derece kuşkulanmasını, ve diğer memleketlerle olan münasibetlerinde, daima "sulhun parçalanamayacağı" prensipinden hareket etmesini hükümetten istemeği mühim vazifelerimizden biri sayacağız.

Senelerden beri sarsılmaz bir barış siyaseti takip eden, ve faşizmin harp provokasyonlarına karşı, cihan ölçüsünde, bütün sulh kuvvetlerini bir arada toplamağa inatçı bir azm ile çalışan, soviyetler birliği, tehdit edilen istiklalini korumak kaygusuyla çırpınan, memleketimiz gibi, nispeten küçük devletler için, muazzam ve emin bir istinad noktası teşkil ediyor. Serbest ve mesut ehali sosyalizmi kuran, büyük komşu amele ve köylü devleti hakkında, halk kütlelerimizin nasıl derin bir sevgi ve itimat beslediklerini iyice bilen hükümet, yaşadığımız korkulu devrede, ilk iş olarak, onunla olan dostluk bağlarımızı sıkılaştırdı. Ve bu temel üzerinde, şimdilik barışın devamı işlerine gelen, devletlerle yakınlaşmak ve misaklar akdetmek hususundaki, milletimizin arzularını da yerine getirmeğe uğraşiyor.

Bu harici siyaset, barış davasına hizmete, ve harbe karşı mücadeleye -akvam cemiyeti nizamnamesi çerçevesi içinde- devam ettiği müddetçe, biz onu tutacağız ve kuvvetlendirmeye çalışacağız. Aynı zamanda partimiz, bütün barış halinde yaşamak arzularımıza rağmen, sürüklenebileceğimiz bir harpte, maruz kalabileceğimiz herhangi bir taarruza karşı, memleketimizin muvaffakiyetle müdafaasını temin etmek için, icap eden bütün hazırlıkların da yapılması lehindedir.

İç siyaset sahasında ise, durumun giriftliği dolayısıyla partimiz, karşısına çıkacak her meselede, ancak dikkatli bir incelemeden sonra, hareketini tespit etmeğe mecburdur. Cemiyetin muhtelif tabakaları arasındaki münasibetleri sür'atle, istiklalimizi ve sulhu müdafaası için olan gayretleri kolaylaştıracak tarzda tanzim etmek lazım geldiği kanaatindeyiz.

İki noktayı bilhassa işaret kaydetmeği faydalı buluyoruz: Evvela emekçi kütlelerin, memleketimizin sulh siyasetini kendi siyasetleri saymalarını ve kendiliklerinden onu, heyecanla ve

teşkilatlı bir tarzda, müdafaa etmeği en yüksek vatandaş vazifeleri bilmelerini temin edecek, tedbirlere müracaat etmek lazımdır. Sonra harbe, irtica ve imperyalizme karşı mücadele taraftarlarının tam bir hareket serbestisine malik olmalarına vazgeçilmez bir ihtiyaç vardır. Bunlara, mürtecilerin ve tekmil barış düşmanlarının hakiki gayelerini, ve faşist ideolojilerin mürailiğini ve yalanlığını aydınlatmak ve böylece emekçilerin inkılabi uyanıklığını keskinleştirmek üzere, geniş ölçüde, söz söylemek ve yazı yazmak imkanları verilmesini isteriz. Faşist harp tehlikesine karşı, barışın ve istiklalin müdafaasını iş edinecek, legal bir halk hareketinin teşekkül ve inkişafına engel olan sebepleri ortadan KALDIRMAK için, hükümetin nihayet almağa karar vereceği tedbirleri, biz ve partimizin rehberliği altında yürüten, emekçi kitleler memnuniyetle alkışlayacağız. Bu gibi tedbirlerin alınması lehinde, mevcut meslek, spor ve kültür teşkilatları içinde, legal şekillerde mücadele etmekten bir an hali kalmıyacağız.

Kemalistlerin, milli iktisadiyatı inkişaf ettirmek ve iktisadi istiklalimizi kuvvetlendirmek için olan, gayretlerine muvafık bir gözle bakıyoruz. Biz icabında bu gayelere elverişli tedbirlerin tatbikini kolaylaştırmaktan geri durmıyacağız. İmtiyazlı büyük ecnebi şirketleri (demir yolları, limanlar, telefon, ve ilah..) satın almak, memleketin en mühim merkezlerini birbirlerine bağlayacak yeni devlet demir yolları inşa etmek, deniz yolları nakliyatını ve bazı hayati sanayi şubelerini (harp sanayii, maden kömürü, ve ilah.) devletleştirmek ve umumi menfaatlere dokunur tekmil iktisadi teşebbüsleri devlet kontroluna tabi tutmak gibi.. teşrii ve iktisadi faaliyetleri, milli menfaatlere uygun ve imperyalizme karşı müdafaa kabiliyetlerimizi artırmağa yarar, teşebbüslerden sayarız.

Fakat devletçilik siyasetinin muvaffakiyeti işleyenlerin yaşayış seviyesine ve duygularına sıkı bir surette bağlı bulunduğunu hükümete hatırlatmağa mecburuz. Emekçilere tatminkar iş ve yaşama şartları ve serbest inkişaf imkanları temin edilmeksizin, onların milli techizat ve kuruluş gayretlerine şuurlu ve teşkilatlı bir tarzda iştiraklerini beklemek abestir. Partimiz, halk fırkası tarafından muhtelif fırsatlarda emekçilere yapılmış olan vaatleri -işin tanzimi ve teşrii tedbirlerle himayesi yoluyla- tehakkuk ettirmesini hükümetten istemekle beraber, onların hergünlük EKMEK ve SERBESTİ mücadelelerini idare etmeği daima esas vazife bilecektir. Biz faaliyetlerimizle, iş kanununun amele lehine tadilini, grev yaşayışının kaldırılmasını, gündeliklerin yükseltilmesini, geniş bir içtimai sigorta sistemi yaratılmasını, işsizlere devlet yardımı yapılmasını, teşkilat serbestisine hürmet edilmesini, ve ilah.. elde etmeğe uğraşacağız.

Ayrı barışı ve milli istiklali koruma kaygusu, emekçi köylülerin (küçük ve orta halli ziraat müstahsıllarının ve gündelikçilerinin) haklarının ve menfaatlerinin gözetilmesini de son derece lüzumlu kılar. Memleketimiz herşeyden evvel bir ziraat memleketi olduğundan, köylülüğün benimsemediği, ve ne yaptığını bilerek tutmadığı, hiçbir siyaset sonuna kadar muvaffakiyetle tatbik edilemez. Halbuki köylülerin hükümet siyaseti lehinde bulunmaları için, evvela kendi tecrübeleriyle, aynı hükümetin onların maddi durumlarını iyileştirmeye de iş edinmiş olduğuna inanmaları icap eder. Cumhuriyet kurulu berî, aşarın kaldırılmasını ve henüz pek zayıf olan kooperatif kredi teşkilatını bir yana bırakırsak, denilebilir ki köylülere cumhuriyet rejiminin iyiliklerini takdir fırsatı verilmemiş gibidir.

İktisadi ve zirai buhranın yıkımları onların sefaletini vahimleştirdi. Bu buhranın tesirlerini ortadan kaldırmayı istihdaf eden, tedbirlerin icap ettirdikleri fedakarlıkların yükü de daha ziyade onların sırtına bindi. Bazı mıntikalarda, bilhassa Şark vilayetlerimizde, büyük toprak sahipleri ve bazan zenginleşmiş köylüler, derebeylikten kalma istismar usulleriyle, umumiyet üzere toprak mülkiyetinden mahrum olan köylüleri, mahsullerinin son danesine kadar, soymaktadırlar. Partimiz, köylerimizi dolduran bu mustarip vatandaş yığınlarının sefaleti üzerine, mahalli makamların ve Büyük Millet Meclisinin dikkatini çekecek, hareketler uyandırmak için, teknil legal imkanlardan istifade edecektir. Onlara, ihtiyaçlarına yetecek miktarda tarla, veresiye ziraat alat ve edavâtı ve çift hayvanları, ziraat bankasının müsait şartlarıyla ucuz borç para, inhisar idarelerinin ve sair devlet müesseselerinin müdahalesile ecnebi ticaret şirketlerinin dalaveralarına karşı köylü mahsulünün korunmasını, murabaha borçlarının ve bekayada kalmış vergilerin silinmesini, umumiyet üzere vergi yükünün hafifletilmesini ve ilah.. temin etmek için mevcut kanunlar çerçevesi içinde mücadele edeceğiz.

Partimiz şehirlerin küçük burjuvazi kitlelerini de, Cumhuriyet rejimini sağlamaştırma ve müdafaa gayretlerine çekmek ve sarsılmaz bir sulh siyaseti için olan harekete, faal bir tarzda, iştirak etmeğe hazırlamak icap ettiği kanaatindedir. Bugün bu sınıfın muhtelif kısımları (zanaatkarlar, küçük dükkancılar, ticaret müstahdimleri ve küçük hükümet memurları, muallimler ve sair yoksul münevverler, öğrenen ve işleyen gençlik, ve ilah..) maddi yaşama şartlarından hoşnutsuzdurlar. En iptidai haklarını ve menfaatlerini bile müdafaada çarptıkları manialardan ve güçlüklerden onlar bilhassa çok şikayetçidirler. Gittikçe nazikleşen devlet vazifelerinin ifasında, her zamandan ziyade milletin büyük ekseriyetinin müzaheretine muhtaç bulunan, hükümet, bu sıkıntı içinde yaşayan vatandaş yığınlarının hoşnutsuzluklarının kaynağını kurutacak tedbirlere başvurmak mecburiyetindedir.

TKP onların başlıca dertlerini giderecek, teşrii ahkam kabul ettirmek ve bizzat kendilerini kanuni yollardan harekete geçirerek, haklı metaliplerini alakadar makamlara tanıtmaq üzere, mücadelede bulunmak azmindedir. Biz, muhtelif küçük burjuva zümreleri lehine umumi olarak şu tedbirlerin tahakkuk ettirilmesini istiyoruz: kazanç ve muamele vergilerinin ve umumiyetle vergi yükünün azaltılması, bakayada kalmış vergi borçlarının affedilmesi, ucuz faizle para tedarikinin kolaylaştırılması, çıkarılığın teşkilatlandırılması ve san'at tedrisatının iyileştirilmesi ve genişletilmesi, belediyeler ve polis tarafından alınan nakdi cezaların ve rüsumun azaltılması ve sıkı kontrolü, üniversite talebesine ekmeke parası çıkarmak için işe gitmeğe vakit bırakılması, emekçilerin çocuklarına bedava orta tahsil imkanı verilmesi, esnaf ve zanaatkarların, muallimlerin, küçük memurların ve ilah. teşkilatlanma imkanlarının genişletilmesi, ve ilah...

Memleketimizin milli azlıklarla meskun topraklarından küçük bir parçasının bile, manda şeklinde imperyalizm esaretinde bulunan, komşu memleketlere ilhak edilmesine partimiz hiçbir zaman rıza göstermez. Halihazırda ancak haklı metalpleri yerine getirilmek, ve en başta kökten bir toprak islahatı yapmak suretile, kürd halk kütlesinin, -kendi imtiyazlı sınıfları tarafından kandırılarak- türkiyeden ayrılmayı faydalı sanmak hatasına düşmelerinin önüne geçilebileceği kanaatindeyiz. Biz her fırsatta tek mil azlık milletler için, türklerle tam bir hukuk müsavatı, milli kültürlerine ve dillerine, seyahat ve ikamet serbesliklerine ve ilah.. müteallik bütün taleplerinin tatmin edilmesini isteyeceğiz. Cumhuriyet kanunlarına uygun bu türlü tedbirlerin tehakkuk ettirilmesi için uğraşmakla, milli temamiyet ve istiklal menfaatlerine hizmet etmiş olacağımızdan eminiz.

Partimiz, yapılmış olan kültür islahatlarının (latin harflerinin kabulü, ümmiliğe, cehalete, irtica ve din tesirlerine karşı mücadele, dilin temizlenmesi ve sadeleştirilmesi ve ilah..) büyük ehemmiyetini müdriktir; ve bu sahada daha ileri gidilmesini temine uğraşacaktır. Yalnız, efradı cehaletten ve batıl itikatlerden kurtulmuş, ve gözü önünde cereyan eden vak'aları -mana ve şumullerini anlayarak- takip etmeğe kafi, bir kültür ve bilgi seviyesine erişmiş, bir millet yabancı ideologilerin tesirinden, ve demagojilerle ve yalan vaadlerle süslenmiş, irtica ve faşizm telkinlerinden korunabilir. Bunun içindir ki partimiz, halk kütlesinin, içtimai ve siyasi bilgilerinin artırmak imkanlarından azami derecede istifade etmelerine her zaman yardım etmeyi, ve bu imkanların genişletilmesi için, sistemli bir tarzda çalışmayı vazife bilmektedir.

Memleketimizde, Cumhuriyet hükümetinin demokratik devletlere yaklaşma temayülünü ve sulh siyasetini hoş görmeyen, ve asrileştirme ve kültür islahatlarının tatbikini güçleştirmeğe uğraşan, mühim irtica kuvvetleri ve bazı faşizme çalar unsurlar mevcuttur. Bu kuvvetler, bilhassa topraksız köylü kütlesini diledikleri gibi soymak serbesliğini elden kaçırmak korkusuyla titreyen, büyük toprak sahipleri, halkın kafalarını hurafelerle doldurmak ve ceplerini boşaltmak imkanları layik islahatlarla ellerinden alınmış bulunan, softa takımı, ve Almanyaya ve kısmen İtalyaya milli mahsullerimizi satmak ve oralardan memleketimize sokulan malların komisyonculuğunu yapmakla milyonlar kazanan, muayyen bir burjuvazi tabakası arasından çıkmaktadır. Bu sonuculara mensup mürteciler ve bilhassa, aramızda yaşayan bir kısım Almanyalı faşist mütehasısların ve profesörlerin tesirine kapılmış olan, veya bizzat tahsillerini Almanyada ve İtalyada yapmış bulunan, azlık bir genç münevverler zümresi memleketimizde Hitler faşizminin saçmasapan telakkilerini yaymağa çalışıyorlar; ve daha fenası, bu azılı imperyalizmin memleketimizi müstemlekeleştirmeği kuran küstahça pılanlarına ve hülyalarına ajan ve alet rolünü oynuyorlar.

Partimiz, Alaman imperyalizmine uşaklık eden, bu mürteci ve faşizme çalar kuvvetleri, aynı zamanda hem sulh siyasetimize hem de Cumhuriyet rejimine mazarrat iras eden, milli bünyemiz içinde inhilal amilleri olarak teşhir eder. Bunların, gizli veya açık faaliyetleriyle, emniyetimizi tehdit ettikleri ve istiklalimizi müdafaa kabiliyetlerimizi zayıflattıkları meydandadır.

Kastteessüf bu mürteci ve faşist kuvvetlere mensup unsurlara, oldukça sık sık, halk fırkası içinde, ve hatta bazı mes'ul devlet makamlarında rastlanmaktadır. Bu gibilerin ve faşist alaman profesörlerinin ve mütehasıslarının, devlet cihazından ve müessiselerinden, ordumuzdan ve askeri fabrikalardan, üniversiteden ve sair mekteplerden heman uzaklaştırılmaları elzemdir. Partimiz, alaman sermayesinin baştan çıkarmış olduğu, bu çürümüş zümrelere karşı -ister halk fırkası azası ister fırkasız olsunlar- fasılasız ve amansız bir mücadele yürütmeğe, ve hükümet tarafından, onların caniyane hareketlerini durduracak ca kendilerini zararsız kılmak, tedbirler alınmasını temin için mücadeleye uğraşmağa azmetmiştir.

Birçok ileri görüşlü kemalistlerin mevcudiyeti ve, mukabil faaliyetile, hükümet fırkasına sokulmağa muvaffak olmuş mürteci unsurların menfi çalışmalarına karşı koydukları, memnuniyetle kaydedilmeğe değer, bir vakıdır. Bu mücahitlerin başlıca hususiyetleri: demokrasi prensiplerine sadakatleri, emekçi kütlesinin muhik taleplerini yerine getirmeğe temayülleri, bu kütlelerle elele çalışmak suretile irticanı mukavemetlerini kırarak -milli iktisadiyatın inkişafını çabuklaştıracak- yeni yeni islahatlar yapmak istemeleri, alaman imperyalizminin propagandalarına ve harp provokasyonlarına karşı sulh ve istiklal için mücadeleye hazır bulunmaları... bizi onlara onları bize yaklaştıracak mahiyettedir. Partimiz, barış ve ekmeğe için yapacağı, mücadelelerde, halk fırkasının bu ileri unsurlarıyla elele yürümeye müsait hiçbir fırsatı kaçırmayacaktır.

Cihanın karmakarışık vaziyeti, faşist imperyalizmlerin istila istihallerinin günden güne artması, ve harp tehlikesinin birazdan doğrudan doğruya kapılarımıza dayanmak istidadını göstermesi dolayısıyla, aramızdaki (bir sözcük okunamıyor) harp, irtica, faşizm ve imperyalizm alehtarı barış kuvvetlerinin geniş bir halk savaşı cephesinde toparlanmalarına mübrem bir ihtiyaç vardır. Yalnız böyle bir halk cephesi, cem'iyetin, barışa ve milli inkılabın müktesebatına bağlı ve irticaa ve imperyalizm hululüne yolu kesmek azminde olan, bütün tabakalarını savaşa sürükleyebilir. Bu demokratik halk cephesine -bizden ve bahsi geçen halk fırkası, teşekküllerinden ve gruplarından maada- muhtelif san'at ve meslek erbabının teşkilatları (amele, zanaatkar, esnaf, memur, hekim, mühendis ve teknisyen cemiyetleri), spor ve kültür federasyon ve kulüpleri, köylü kooperatifleri, talebe ve sabık talebe birlikleri, ve ilah.. girmelidirler. Partimiz, bu halk toplantısının tahakkukunu mümkün kılmak için, zemini hazırlamayı ve icabeden teşebbüslerde bulunmayı üzerine alır.

Partimize terettüp eden, ehemmiyetleri nisbetinde güç, bütün bu vazifeler (amele ve köylünün ve bütün emekçilerin hergünlük mesaliplerini, legal mücadele vasıtalarıyla, tutmak; her türlü tecavuza karşı milli varlığı fiili bir tarzda korumak için, kütleleri seferber etmek; ve nihayet savaşı bir halk toplantısının temellerini atmak vazifeleri) çalışma usullerimizi kökten değiştirmemizi zaruri kılmaktadır.

Bundan böyle Partimiz bütün faaliyetlerini herkesin gözü önünde, legal olarak, yapmayı kararlaştırmıştır. Bu açık faaliyetlerimiz esnasında, bizimle aynı muayyen meselelerde gayeleri birleşen –kemalist mücahitler ve teşekküller de dahil olmak üzere- her türlü teşkilatlarla ve vatandaş guruplarıyla birlikte hareket etmeğe, ve birlik çalışma mukaveleleri bağlamağa gayret edeceğiz.

Her çeşit anlaşamamazlıkların önüne geçmiş olmak için, bulunduğumuz devrede, bütün dikkatimizi ve gayretlerimizi harbe ve faşist imperyalizme karşı mücadelenin acele vazifeleri üzerine çevirmeğe karar vermiş olmamızı, komünist programımızdan ve inkılapçı şiarlarımızın propağandasından vazgeçtiğimiz manasına almak tamamile yanlış olduğunu, burada ehemmiyetle işaret etmeğe mecburuz. Partimiz, dün olduğu gibi bugün de, ancak bir amele ve köylü halk cumhuriyeti idaresi altında, vatanımızın tam ve kat'i kurtuluş ve istiklalini temin etmek; ve ancak böyle bir idare altında, milletimize – Sovyetler Birliği milletlerinin mazhar oldukları- maddi menfaatleri ve saadeti getirecek olan, Sosyalizm kuruluşunun evveli şartlarını yaratmak mümkün olacağına kuvvetle inanır.

Bizim için aşikardır ki, bir gün inkılapçı idealimizi tahakkuk ettirebilmek için, evvela bugün müstakil bir millet gibi yaşayabilmemiz, ve bir faşist imperyalizm esaretine düşmekten korunmamız gerektir.

Ancak bu tehlikeyi atlattıktan sonra, halk kütlelerinin –daha ileri ve daha yüksek bir inkılap merhalesi için olan- mücadele iradeleri olgunlaştığı nisbette, daha doğrudan doğruya inkılapçı savaflara atılmamız mümkün olacaktır. Objektif durumun ve geleceğe ait ihtimallerin bu açık telakkisi, barış, istiklal, serbeslik, ve ekmek için olan faaliyetlerimizi, programımız şiarlarının propağandasından ayırmamamızı emreder.

Kahrolsun irtica ve faşizmi.. Kahrolsun harp ve imperyalizm şakaveti!..

Yaşasın demokratik halk cephesi!..

Türkiye Komünist Partisi

Merkez komitesi

15 ağustos 1936

[SEPARAT KARARINDAN SONRA MERKEZ ORGANIN OLUŞUMU VE MARAT'IN TEMSİLCİ TAYİNİ İLE İLGİLİ BELGELER KONACAK]